

13.1.2005

626/4/03

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Ilkka Rautio

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Kristian Holman

ESITUTKINNAN TOIMITTAMINEN

1

KANTELU

A arvosteli eduskunnan oikeusasiamiehelle 16.3.2003 osoittamassaan kirjeessä Helsingin kihlakunnan poliisiviranomaisten menettelyä häneen kohdistuneen pahoinpitelyrikoksen johdosta suoritettujen toimenpiteiden suhteen.

A katsoi kirjoituksessaan, että tapahtumapaikalle ensimmäisenä tullut poliisipartio menetteli vi rheellisesti laiminlyömällä rikoksesta epäillyn henkilön välittömän etsinnän aloittamisen.

Lisäksi A katsoi poliisin menetelleen lainvastaisesti laiminlyömällä asian esitutkinnan. A kertoi, ettei esitutkintaa ollut lainkaan aloitettu hänen kantelukirjoituksensa päiväämisajankohtaan (16.3.2003) mennessä.

- - -

3

RATKAISU

3.1

Tapahtumatietoja

A oli 8.9.2002 joutunut kioskista hetkeä aiemmin 12 pullon olutpakkauksen näpistäneen miehen toimesta pahoinpidellyksi Helsingissä Mustalahdentiellä. Pahoinpitely oli toteutettu heittämällä polkupyörällä liikkeellä ollutta A:ta 12 pullon olutpakkauksella, minkä seurauksena A:n oikeaan olkavarteen oli tullut runsaasti verta vuotava haava. Tekijä oli paennut paikalta.

Tapahtumapaikalle oli tullut Helsingin kihlakunnan poliisilaitoksen järjestyspoliisin partio. Tapahtumapaikalla oli ennen poliisin saapumista ollut pelastuslaitoksen ambulanssi, jonka toimesta A:lle oli annettu ensiapua. Poliisilta saadun selvityksen mukaan poliisipartio oli suorittanut tapahtumapaikalla alustavia puhutteluja mm. tekijän tuntomerkkejä koskien ja ne oli välitetty toiselle tapahtumapaikalle tulleelle poliisipartiolle, joka oli lähtenyt haravoimaan lähiseutuja tarkoituksenaan tavoittaa tekijä.

Poliisin partio oli selvityksen mukaan puhuttanut tapahtumapaikalla todistajaksi ilmenneen henkilön, selvittänyt asianomistajan henkilötiedot, valokuvannut hänet

sekä suorittanut teknistä paikkatutkintaa. Lisäksi poliisipartio oli puhuttanut tapahtuman läheisyydessä olleita henkilöitä sekä anastusrikoksen tapahtumapaikalla ollutta kioskin myyjää. Tekemiensä tutkintatoimenpiteiden jälkeen myös tämä poliisipartio oli lähtenyt haravoimaan lähiseutuja. Tekijää ei ollut kuitenkaan tavoitettu ja poliisipartio oli siirtynyt poliisilaitokselle kirjaamaan rikosilmoitusta tapahtuneesta.

Asiaa koskeva rikosilmoitus on kirjattu poliisilaitoksen ilmoitusnumerolla - - -. Ilmoitukseen on merkitty rikosnimikkeiksi näpistys ja pahoinpitely ja tutkinnanjohtajaksi rikoskomisario B ja tutkijaksi vanhempi konstaapeli C Helsingin poliisilaitoksen Itäkeskuksen poliisipiiristä.

Ilmoituksen kirjaamisen jälkeen Itäkeskuksen poliisipiirin ns. perustutkintaryhmän (jolle pahoinpitelyrikokset kuuluvat) ryhmänjohtajana toiminut ylikonstaapeli D oli selvityksensä mukaan ollut yhteydessä poliisipiirin omaisuusrikosjaokseen saadakseen mahdollista lisätietoa näpistykseen ja sitä seuranneeseen pahoinpitelyyn syyllistyneestä henkilöstä. Lisävalaistusta asiaan ei ollut kuitenkaan saatu. Lisäksi D oli tiedottanut tapahtuneesta alueen kenttäpartioille jättämällä ilmoitusjäsenen kenttäpartioiden kahvihuoneeseen. Tutkinnanjohtajana toiminut komisario B toteaa selvityksessään, että "todennäköisesti tapahtumasta tiedotettiin myös paikallisliikenteessä epäillyn löytämiseksi".

A:n kantelukirjoituksesta käy ilmi, että hänen puolisonsa oli käynyt tapahtumapäivän iltana erikseen asian tutkijana toimineen C:n luona kertomassa A:n saamien vammojen vakavuudesta siinä tarkoituksessa, että pahoinpitelyn seurauksena tulleiden vammojen vakavuus huomioitaisiin tutkinnassa.

A:n kirjoituksesta käy edelleen ilmi, että hän oli jäänyt tapahtuman jälkeen siihen uskoon, että poliisi ottaisi häneen tapahtuman johdosta yhteyttä ja kertoisi tutkinnan etenemisestä. Kun mitään yhteydenottoa poliisin taholta ei tullut, eikä A yrityksistään huolimatta tavoittanut asian tutkijaa tai tutkinnanjohtajaa, oli hän mennyt henkilökohtaisesti poliisilaitokselle tapaamaan asian tutkijaksi nimettyä C:tä.

C oli todennut, ettei hän enää tutkinut asiaa ja että asian tutkinta oli edelleen kesken. A kertoo, että hän oli sopinut C:n kanssa, että C ottaisi seuraavana päivänä puhelimitse yhteyttä A:han saatuaan tarkempia tietoja tutkinnan tilasta. C oli soittanut ja kertonut ainoastaan, ettei hän ollut tavoittanut (ilmeisesti todistajana kuulemistarkoituksessa) kioskin myyjää. A:n mukaan C oli luvannut soittaa uudelleen seuraavana päivänä, mutta ei ollut kuitenkaan näin tehnyt. C kertoo selvityksessään soittaneensa A:lle heti kun oli tavoittanut mainitun kioskin myyjän. Tämä oli kuitenkin tapahtunut myöhemmin kuin A:n mukaan luvattuna ajankohtana; C toteaa A:n saattaneen kantelunsa vireille ennen kuin C oli tavoittanut hänet, eli aikaisintaan 16.3.2003.

Rikosilmoituksen kirjaamisen jälkeen ei asiassa ole tehty mitään kirjattuja tutkintatoimenpiteitä. Ilmoituksen selostusosaan on kirjattu teonkuvaus, tekijän tuntomerkit poliisin suorittamien alustavien puhutteluiden sisältö sekä paikalla

olleiden poliisipartioiden tekemät muut välittömät tutkintatoimenpiteet.

Ylikonstaapeli D kertoo todenneensa marraskuussa 2002, ettei tutkittavana olleeseen asiaan ollut saatu mitään lisävalaistusta tekijän henkilöllisyyden selvittämiseksi. D oli esittänyt A:n asiassa tutkinnanjohtajana toimineelle komisario B:lle, että asia siirrettäisiin pois aktiivitutkinnasta ts. että tutkinta keskeytettäisiin. B oli hyväksynyt D:n esityksen ja asian tutkinta oli keskeytetty B:n 20.11.2002 tekemällä päätöksellä. Keskeytyspäätöksen perusteluna oli maininta "Tekijä toistaiseksi tuntematon".

Tutkinnan keskeyttämisestä ei ollut ilmoitettu A:lle. Syynä ilmoittamattomuudelle ylikonstaapeli D on maininnut muistamattomuutensa, joka oli johtunut "työpaineesta ja kiireestä".

3.2

Kannanotto

3.2.1 Poliisin menettely tapahtumapaikalla

A kertoi kantelukirjoituksessaan sekä vastineessaan, että hän oli kertonut tapahtumapaikalle ensin tulleelle poliisipartiolle tekijän tuntomerkin sekä tämän poistumissuunnan. A kertoo kehottaneensa poliisipartiota lähtemään tekijän perään, mutta partio "ei ollut kiinnostunut", vaan oli sen sijaan valokuvannut A:ta ja tapahtumapaikkaa ja kysellyt uudestaan jo tiedossaan olevia A:n henkilötietoja.

Tapahtumapaikalle ensin tulleen poliisipartion jäsenet kertovat suurin piirtein yhdenmukaisesti, että heidän tullessaan tapahtumapaikalle A oli saamassa ensiapua pelastuslaitoksen ambulanssin henkilökunnalta ja että hetken kuluttua tapahtumapaikalle tuli myös toinen poliisipartio, jolle oli ilmoitettu tekijän tuntomerkit. Tämä toinen poliisipartio oli lähtenyt haravoimaan lähialueita ja ensimmäisen poliisipartion jäädessä vielä tapahtumapaikalle suorittamaan puhutteluja. Ensimmäisen poliisipartion tullessa paikalle itse tapahtumasta oli jo kulunut jonkin aikaa, koska poliisi oli saanut ilmoituksen hälytyskeskuksesta, joka oli lähettänyt jo aikaisemmin ambulanssin paikalle. Onkin ilmeistä, että poliisin paikalle kutsumiseen oli päädytty ambulanssin henkilökunnan tilanteesta saaman käsityksen perusteella ts. että kysymyksessä ei ollut tapaturmainen loukkaantuminen.

Kokoavasti voidaan todeta, että A on pitänyt poliisin menettelyä tapahtumapaikalla epätarkoituksenmukaisena häneen kohdistuneen rikoksen selvittämisen kannalta, koska poliisin olisi A:n mukaan tullut suunnata käytettävissä olevat resurssinsa tekijän välittömään tavoittamiseen lähialueilta sen sijaan, että poliisi keskittyi tapahtumapaikan tutkimuksiin.

Esitutkintalain 5 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan esitutkinnassa tulee selvittää mm. rikos, sen teko-olosuhteet, ketkä ovat asianosaisia ja muut syytteestä päättämistä varten tarvittavat seikat.

Poliisilain 2 §:n 2 momentin mukaan poliisin toimenpiteiden on oltava perusteltuja suhteessa tehtävän tärkeyteen ja kiireellisyyteen sekä tilanteen kokonaisarviointiin vaikuttaviin seikkoihin.

Tilannetta on arvioitava yhtäältä sen perusteella, mitä tietoja poliisilla oli päättäessään hälytyksen johdosta tehtävistä toimenpiteistä ja toisaalta asiassa voidaan suorittaa jälkikäteistä arviointia sen suhteen, miten hyvin poliisi onnistui tekemissään ratkaisuisaan.

Tässä tapauksessa näkemykseni mukaan niin tapahtumapaikalla tapahtuva tietojen kerääminen esim. kartoittamalla mahdollisia silminnäkijöitä tapahtuneelle sekä tekijän välitön tavoittaminen ovat rikoksen selvittämisen kannalta välttämättömiä toimenpiteitä. Yleisesti voidaan todeta, että rikosprosessissa todistajien lausumille annetaan hyvin suuri merkitys näyttöä arvioitaessa. Mainitusta syystä mahdollisten todistajien olemassaolon selvittäminen on mielestäni ollut tässä tapauksessa perusteltua, koska näkemykseni mukaan oli vaara, että tapahtumapaikalle jääneet mahdolliset todistajat olisivat voineet poistua paikalta sillä välin kun molemmat poliisipartiot pyrkivät tavoittamaan tekijää.

Poliisilta saaduista selvityksistä käy ilmi, että tehtävän hoitamiseen on osallistunut kaksi poliisipartiota. Toinen poliisipartioista on tehtävän saatuaan keskittynyt lähialueen haravointiin toisen partion selvittäessä asiaa tapahtumapaikalla ja välittäessä tapahtumatietoja aletta haravoivalle partiolle. Poliisin valitsema toimintamalli on näkemykseni mukaan perustunut poliisin hälytystoiminnassa tekemään tarkoituksenmukaisuusharkintaan; poliisi on lain mukaan sille kuuluvan harkintavallan nojalla valinnut tilanteeseen parhaiten sopivaksi katsomansa toimintatavan. Laillisuusvalvojan tehtäviin ei kuulu yleisesti arvioida sitä, miten hyvin poliisi on onnistunut jonkin tehtävän hoitamisessa tai antaa poliisille ohjeita yksittäisten hälytystehtävien tarkoituksenmukaisesta suorittamisesta.

Edellä toteamaani viitaten katson, että asiassa ei ole tältä osin ilmennyt aihetta epäillä oikeusasiamiehen toimenpiteitä edellyttävää lainvastaista menettelyä tai velvollisuuden laiminlyöntiä.

3.2.2 Poliisin menettely esitutkinnassa

A arvosteli kirjoituksessaan poliisia siitä, ettei hänen asiassaan ollut lainkaan aloitettu esitutkintaa. A perusteli näkemystään sillä, että asiassa ei ollut suoritettu kuulusteluita tai selvitetty mahdollisia valvontakameratallenteita eikä A:lle ollut myöskään kyetty antamaan asiasta laadittua esitutkintapöytäkirjaa, jota hän olisi tarvinnut mm. korvausasioiden hoitamista varten.

Esitutkintalain 2 §:n mukaan poliisin tai muun esitutkintaviranomaisen on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muutoin on syytä epäillä, että rikos on tehty.

Tapahtuma-aikana voimassa olleen esitutkintalain 40 §:n 1 momentin mukaan

esitutkinnan päätyttyä siitä on laadittava pöytäkirja (esitutkintapöytäkirja), jos se on asian jatkokäsittelyä varten tarpeellista. Siihen on otettava kuulustelupöytäkirjat ja selostukset tutkintatoimenpiteistä sekä liitettävä tutkinnassa kertyneet asiakirjat ja tallenteet, mikäli niillä voidaan osoittaa olevan merkitystä asiassa.

Tapahtuma-aikana voimassa olleen esitutkintalain 43 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan esitutkinnan päätyttyä asia on saatettava syyttäjän harkittavaksi, paitsi jos tutkinnassa on käynyt selville, ettei rikosta ole tehty tai ettei ketään voida panna syytteeseen. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan, kun on päätetty, ettei asiaa saateta syyttäjän harkittavaksi taikka ettei esitutkintaa toimiteta tai että se keskeytetään, on tästä päätöksestä viipymättä ilmoitettava asianomistajalle ja esitutkinnassa asianosaisina kuulustelluille, jollei sitä ole pidettävä tarpeettomana.

Toimenpiteet ennen esitutkinnan keskeyttämistä

Poliisilta saaduista selvityksistä käy ilmi, että asiassa on aloitettu esitutkinta välittömästi poliisin tultua tapahtumapaikalle, koska jo alustavien puhuttelujen myötä oli syytä epäillä rikoksen tapahtuneen esitutkintalain 2 §:n mukaisesti.

Esitutkintatoimenpiteinä selvityksessä mainitaan A:n sekä muiden paikalla olleiden henkilöiden puhuttaminen näiden mahdollisen asianosaisuuden selvittämiseksi. Lisäksi alueella on suoritettu poliisin toimesta etsintää tekijän tavoittamiseksi. Myöhemmin poliisi on kirjannut asiasta rikosilmoituksen sekä suorittanut poliisin sisäistä selvittelyä esitutkinnan edistämiseksi. Poliisilaitoksen tutkintasihteeri oli lisäksi puhelimitse selvittänyt kahden mahdollisen todistajan olemassaoloa sekä kirjannut näiden tapahtumahavainnot laatimaansa puhelinmuistioon, joka oli oheistettu esitutkintamateriaaliin.

Asiassa ei ole suoritettu varsinaisia esitutkintalain tarkoittamia kuulusteluja. Poliisin laatimassa ilmoituksessa on mainittu, että kioskissa sijainneen valvontakameroiden nauhoista tekijää ei ollut kyetty tunnistamaan.

Asian esitutkinta on keskeytetty 20.11.2002 komisario B:n tekemällä päätöksellä.

Esitutkintalaissa ei ole säädetty siitä, milloin ja millä edellytyksillä esitutkinta voidaan keskeyttää. Esitutkinnan keskeyttäminen on poliisikäytännössä varsin yleinen menettelytapa ja myös oikeuskirjallisuudessa sitä suositellaan käytettäväksi tietyissä tapauksissa (Helminen-Lehtola-Virolainen, Esitutkinta ja pakkokeinot: s. 125). Keskeyttämiseen päädytään yleensä silloin, kun näyttää, että tutkinnan loppuun saattaminen hyväksyttävästä syyistä huomattavasti viivästyy. Kysymys on useimmiten siitä, että todistusaineisto jutun päättämiseen ja/tai saattamiseksi syyttäjän harkittavaksi on puutteellinen eikä uutta todistusaineistoa ole odotettavissa. Tyypillisin peruste on se, että epäiltyä rikosentekijää ei ole saatu riittävästi tunnistetuksi tai kyetä tavoittamaan (ns. pimeä juttu).

Esitutinnan keskeyttäminen ei merkitse sitä, että jutun tutkinnasta luovutaan tai että se esitutkintalain tarkoittamalla tavalla lopetettaisiin. Tutkintaa voidaan aina rikoksen syyteoikeuden vanhentumisajan puitteissa jatkaa. Keskeyttäminen onkin ensisijaisesti tarkoituksenmukaisuusratkaisu, jonka tekemisessä poliisilla on suuri harkintavalta.

Vaikka keskeyttämiskynnyksestä ei olekaan nimenomaisesti säädetty, on kuitenkin selvää, että keskeyttämisen on perustuttava hyväksyttäviin syihin. Siitä ei saa muodostua tapa "päästä eroon" vaikeista jutuista. Arvioitaessa, milloin keskeyttämiseen voidaan päätyä, on käsitykseni mukaan otettava huomioon muun muassa, kuinka todennäköistä uuden selvityksen saaminen asiaan vielä on, kuinka suuren työmäärän se edellyttää ja milloin selvitystä ehkä olisi saatavissa. Ratkaisuun vaikuttaa ymmärrettävästi myös epäillyn rikoksen laatu. Keskeyttämiskynnyksen asettamisessa voidaan mielestäni ottaa huomioon myös poliisilain 3 §:n tehtävien järjestykseen asettamista koskevia näkökohtia. Vakavien, varsinkin henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten kysymyksessä ollessa, aktiivitutkintaa tulisi jatkaa pidempään kuin esimerkiksi vähäisten omaisuusrikosten tutkintaa.

Tässä tapauksessa tutkittavana oli vähäisen omaisuusrikoksen lisäksi pahoinpitely, joka oli aiheuttanut A:lle vakavan leikkaus hoitoa vaatineen haavan ja varsin pitkän työkyvyttömyyden. Tekotavasta saadut tiedot viittaavat siihen, että seuraukset olisivat voineet olla vielä vakavampiakin. Tapahtuneeseen rikokseen nähden poliisin ennen esitutinnan keskeyttämistä tekemät tutkintatoimenpiteet antavat mielestäni aihetta arvioida sitä, olivatko tutkintatoimenpiteet riittäviä ottaen huomioon erityisesti rikoksen laatu ja suorittamatta jätettyjen tutkintatoimien mahdollinen vaikutus esitutinnan tavoitteisiin.

Tutkintatoimenpiteiden suppeus herättää kysymyksen, voidaanko niitä pitää esitutkintalain 5 §:n ja edellä esittämiäni esitutinnan keskeyttämisessä huomioon otettavien seikkojen valossa riittävinä. Sinänsä tuossa lainkohdassa mainittujen esitutinnan tavoitteiden selvittämistapa jää pitkälti poliisin tarkoituksenmukaisuusharkinnasta riippuvaiseksi.

Poliisi ei tässä tapauksessa ole kuitenkaan edes suorittanut asianomistajan ja todistajien kuulusteluja, vaan on tyytynyt alustaviin puhutteluihin ja rikospaikkatutkintaan. Lisäksi poliisilaitoksen tutkintasihteerin on pyrkinyt puhelimitse tiedustelemalla kartoittamaan mahdollisten todistajien havaintoja tapahtuneesta.

Näkemykseni mukaan mahdollisten todistajien havaintojen kirjaamista ei tulisi jättää pelkästään alustavien puhutteluiden tai muiden vapaamuotoisten selvittelytoimien varaan, vaan ne tulisi niiden näyttöarvon takia kirjata mahdollisimman pian ja tarkasti ja esitutkintalaissa säädettyjä muotomääräyksiä noudattaen. Tosin tässä tapauksessa varsinaiselle pahoinpitelytapahtumalle ei näytä olleen todistajia löydettävissä, eikä sitä edeltävästä anastusrikoksestakaan vaikuttaisi enää olevan saatavissa tekijän tunnistamisen kannalta merkittävää lisäselvitystä kuulusteluiden kauttakään. Sen sijaan A:lle

asianomistajan asemassa suoritettu kuulustelu olisi mahdollisesti saattanut tuoda asiaan jotakin lisäselvitystä, - vähintäänkin rikoksen vakavuuden arvioinnin kannalta. Lisäksi tässä yhteydessä asianomistajan kuulusteleminen asianmukaisine tilanneselostuksineen olisi osaltaan saattanut hälventää A:n nyt kantelukirjoituksenkin perusteella välittyvää epä tietoa isuutta rikosprosessin kulusta. Toisaalta, vaikka kuulusteluiden sisällöllä ei välttämättä olisikaan esitutkintalain 5 §:n tavoitteiden kannalta ollut merkitystä, niiden sisältö olisi mahdollisesti ollut hyödynnettävissä lisäargumenttina esitutkinnan keskeyttämistä harkittaessa.

Poliisilla on huomattava harkintavalta niin esitutkintoimenpiteistä kuin esitutkinnan keskeyttämisestäkin päättäessään. Siihen nähden en katso poliisin menetelleen lainvastaisesti, vaikka kuulusteluja ei olekaan kantelunalaisessa esitutkinnassa tehty. Alustavien puhutteluiden ja selvitystoimien perusteella on helposti voinut päätyä sellaiseen johtopäätökseen, etteivät kuulustelut tuo ttaisi lisävalaistusta tapahtuneeseen.

Pidän kuitenkin rikostorjunnan ja rikosvastuun toteutumisen kannalta ongelmallisena, jos esitutkinnan keskeyttämiseen päädytään tämänkaltaisissakin seuraustensa perusteella vakavaksi katsottavissa väkivaltarikoksissa vain alustavien tutkintoimenpiteiden perusteella. Kun rikosasian selvittämisen kannalta mahdollisesti suoritettujen kuulusteluiden lisäarvoa voidaan tässä tapauksessa pitää jossakin määrin tulkinnanvaraisena, pidän laillisuusvalvonnan kannalta tämän asian osalta riittävänä saattaa edellä esittämäni käsityksen esitutkinnan keskeyttämisessä huomioon otettavista näkökohdista Helsingin poliisilaitoksen tietoon vastaisen varalle.

Esitutkinnan keskeyttämisestä ilmoittaminen

Tapahtuma-aikana voimassa olleen esitutkintalain 43 §:n 2 momentin mukaan, kun on päätetty, ettei esitutkintaa toimiteta tai että se keskeytetään, on tästä päätöksestä viipymättä ilmoitettava asianomistajalle, jollei sitä ole pidettävä tarpeettomana (1.1.2004 lukien esitutkintalain 47 §). Kyseisen lainkohdan mukaan esitutkinnan päättämisestä tai keskeyttämisestä ilmoittamista voidaan pitää pääsääntönä ja siitä poikkeaminen, ts. päättämisestä tai keskeyttämisestä ilmoittamatta jättäminen tulee aina pystyä jälkikäteen perustelemaan.

Tässä tapauksessa ylikonstaapeli D on kertonut selvityksessään, että hän ei ollut työpaineestaan ja kiireestään johtuen muistanut ilmoittaa tutkinnan keskeyttämisestä A:lle.

Esitutkinnan keskeyttämisestä ilmoittaminen asianomistajalle on tärkeää paitsi hänen pitämisekseen tietoisena asian tutkintavaiheesta myös siinä tarkoituksessa, että hän voisi saattaa näkemyksensä keskeyttämisen asianmukaisuudesta poliisin tietoon ja mahdollisesti uudelleen pohdittavaksi tai mahdollisesti jopa toimittaa poliisille vielä uusia tietoja tapauksestaan. Tässä tapauksessa ilmoittamatta jättäminen näyttää johtuvan inhimillisestä virheestä eikä selvitys viittaa siihen, että asianomistajalle ei olisi haluttu kertoa keskeyttämisestä. Pidän riittävänä kiinnittää ylikonstaapeli D:n huomiota

huolellisuuteen esitutinnan keskeyttämisen ilmoittamisessa asianomistajalle, missä tarkoituksessa lähetän hänelle tiedoksi jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Väitetty yhteydenpidon laiminlyönti

A arvosteli asiassa tutkijana toiminutta C:tä siitä, ettei tämä lupauksistaan huolimatta ollut ottanut A:han puhelimitse yhteyttä antaakseen lisätietoja esitutinnasta. C kertoo selvityksessään ottaneensa jälkeinpäin A:han yhteyttä. Yhteydenotto ei ollut kuitenkaan tapahtunut niin pian kuin A oli odottanut.

Selvitys on jossakin määrin ristiriitainen sen suhteen, mitä A:n ja poliisin välillä sovittiin vastaisuudessa tapahtuvien yhteydenottojen ajankohdasta. Saadun selvityksen perusteella minulla ei ole aihetta epäillä, että C olisi tietoisesti jättänyt täyttämättä lupauksensa ottaa A:han yhteyttä. Korostan kuitenkin sitä, että asianomistajalla on oikeutetusti tarve saada riittävät tiedot asiansa edistymisestä ja että tiedottamista koskevista seikoista tulisi sopia mahdollisimman selkeästi, jottei tällaisia ristiriitoja pääsisi syntymään.

Selvityksen mukaan C on ollut tutkintatehtävissä tilapäisesti ja sittemmin palannut kenttätehtäviin. Tältä osin totean, että poliisilla on mahdollisuus järjestää sille lain mukaan kuuluvien tehtävien hoitaminen siten kuin se tarkoituksenmukaisimmaksi katsoo eikä kyseistä menettelyä siten voida laillisuusperustein arvostella.

Tässä tapauksessa vaikuttaisi mainitulla menettelyllä olleen kuitenkin jonkinlainen vaikutus siihen, missä määrin A sai tietoa häntä koskevan esitutinnan etenemisestä.

Perustuslaista ilmenevä hyvän hallinnon vaatimukseen kuuluu myös viranomaisen velvollisuus tiedottaa asianosaiselle hänen asiansa etenemisen olennaisista, asianosaiselle merkittävistä seikoista. Esitutinnasta ja pakkokeinoista annetun asetuksen 3 §:ssä todetaan tarkemmin, että esitutkintaviranomaisen on mahdollisuuksien mukaan tehtävä selkoa asianomistajalle siitä, mihin toimenpiteisiin rikoksesta tehdyn ilmoituksen tai esitutkintaviranomaisen tietoon muuten tulleen rikoksen johdosta ryhdytään.

Komisario B:ltä saadun selvityksen mukaan esitutinnan vaiheista ei ole riittävästi annettu tietoa C:lle, mistä johtuen hänellä on ollut puutteellinen käsitys asiassaan tehtävistä toimenpiteistä. Kanteluaineiston perusteella yhdyn tältä osin B:n näkemykseen: tiedottamalla asian etenemisestä asianomistajalle asetuksen edellyttämien ta voin olisi mahdollisten väärinkäsitysten ja (oikeiden) henkilöiden tavoitettavuudessa ilmenneet ongelmat mahdollisesti olleet vältettävissä. Ottaen huomioon poliisin selvityksissä todetut, vastaisuudessa toteutettavat tiedonkulun parantamiseen tähtäävät toimenpiteet, en katso olevan aihetta ryhtyä selvittämään tätä kysymystä tarkemmin, vaan pidän riittävänä, että omalta osaltani kiinnitän Helsingin poliisilaitoksen huomiota tapahtuneeseen.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.2.2 esittämäni käsityksen esitutkinnan keskeyttämisessä huomioon otettavista näkökohdista ja tiedonkulussa ilmenneistä ongelmista Helsingin kihlakunnan poliisilaitoksen tietoon.

Kiinnitän ylikonstaapeli D:n huomiota esitutkinnan keskeyttämisestä asianomistajalle tehtävän ilmoituksen merkitykseen. Tässä tarkoituksessa lähetän hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Muihin toimenpiteisiin kantelukirjoitus ei anna aiheutta.

- - -